

Національний технічний інститут «Харківський політехнічний університет»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра (циклова комісія) Організації виробництва та управління персоналом

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародні економічні відносини

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення ЕКОНОМІЧНИЙ

(назва інституту, факультету, відділення)

Харків 2016 рік

Робоча програма «Міжнародні економічні відносини» для підготовки бакалаврів галузі знань: 29 «Міжнародні відносини», спеціальності: 292 «Міжнародні економічні відносини».

Розробники: Посохов І. М., професор, д.е.н.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

_____ (Посохов І. М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Організації виробництва та управління персоналом»

Протокол від. „_28_” серпня, 2016 року, № 1

Завідувач кафедри «Організації виробництва та управління персоналом»

_____ (Матросов О.Д.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено навчально-методичною комісією вищого навчального закладу за спеціальністю 282 «Міжнародні економічні відносини».

Протокол від. “ _____ ” _____ 20__ року № _____

“ _____ ” _____ 20__ року Голова _____
(_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Посохов І. М., 2016
© НТУ «ХПІ», 2016

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 18	Галузь знань <u>29 «Міжнародні відносини»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини» (шифр і назва)		
Модулів – 8	Спеціалізація: <u>Міжнародний бізнес, Міжнародна економіка</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-йг. 3-й	-й
Курсовий проект (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 540		3,4,5,6-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 8,12,7,8 самостійної роботи студента – 5	Освітній рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		144 год.	-год.
		Практичні, семінарські	
		128 год.	-год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		268 год.	- год.
Індивідуальні завдання: 16 год.			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,6

для заочної форми навчання – 0,1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є забезпечення професійної підготовки студентів за спеціальністю “Міжнародні економічні відносини” і полягає у формуванні у майбутніх фахівців системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин на основі вивчення закономірностей взаємодії національних економік та міжнародних економічних організацій у сферах міжнародного обміну товарами, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав в сучасних умовах глобалізації..

Завдання дисципліни - формування у майбутніх фахівців системи знань про основні форми МЄВ (міжнародну торгівлю, міжнародний рух капіталів, валютно-фінансові та кредитні відносини, науково-технологічний обмін, міжнародну міграцію робочої сили тощо), сучасні форми активізації МЄВ (вільні економічні зони, транснаціональні корпорації); визначення місця і ролі України в міжнародних економічних відносинах, перспективи участі країни в світогосподарських зв'язках.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

- основні риси та структуру світового господарства;
- структуру міжнародних економічних відносин;
- міжнародні валютні відносини;
- стан і перспективи сучасних інтеграційних процесів;
- суть міжнародного бізнесу.

вміти :

- аналізувати економічні відносини України з країнами міжнародного співтовариства;
- аналізувати дію економічних законів на міжнародному рівні;
- визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно-фінансових відносин на різних рівнях господарювання;
- аналізувати стан зовнішньо-торгівельної, валютно-кредитної та виробничо-інвестиційної політики України та країн світу;
- проводити порівняльний аналіз щодо загроз та переваг для вітчизняних підприємств при виході на різні сегменти міжнародних товарних, фінансових, валютних ринків.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи МЄО

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Міжнародна економічна система.

Предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів.

Мета, завдання і нові підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення.

Сутність та структура міжнародної економічної системи.

Форми та рівні міжнародних економічних відносин.

Суб'єкти міжнародних економічних відносин та принципи їх взаємодії.

Середовище розвитку міжнародних економічних відносин:

структуризація та особливості.

Література: [1], [3], [11], [18], [19], [20], [26], [27], [28].

Тема 2. Міжнародна торгівля. Світовий ринок товарів і послуг

Місце міжнародної торгівлі в МЕВ.

Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі.

Види міжнародної торгівлі.

Методи міжнародної торгівлі.

Ціноутворення в міжнародній торгівлі.

Література: [2], [5], [11], [18], [19], [20], [26], [27], [28].

Тема 3. Міжнародні інвестиції

Причини і суть міжнародного руху капіталу.

Форми іноземних інвестицій.

Транснаціональні корпорації та їх роль в сучасному розвитку міжнародних економічних відносин.

Стан та проблеми іноземного інвестування в Україні.

Література: [1], [7], [8], [10], [16], [18], [19], [20], [21], [26], [27], [28].

Тема 4. Міжнародний кредит

Міжнародний кредит та його роль в міжнародних економічних відносинах.

Форми та види міжнародного кредиту.

Міжнародні валютно-фінансові організації.

Передумови формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів! Операції сек'юритизації. Сутність та особливості розвитку євrorинку. Фактори розвитку євrorинку та його сектори. Валютна й інституціональна структура СРПК. Система СВІФТ.

Роль транснаціональних банків у розподілі та перерозподілі міжнародних позичкових ресурсів.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх запозичень. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЕВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості. Інструменти управління зовнішнім боргом країн. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [20], [21], [26], [27], [28].

Тема 5. Міжнародна міграція робочої сили

Міграція населення і міграція робочої сили. Суть і чинники міжнародної міграції робочої сили.

Види міжнародної міграції робочої сили. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу інтелекту».

Регулювання міжнародних міграційних процесів.

Соціальні аспекти міжнародної міграції робочої сили. Україна у світових міграційних процесах.

Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових та інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння й експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції.

Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [20], [21], [26], [27], [28].

Тема 6. Світова валютна система

Структура сучасної валютної системи.

Основні елементи світової валютної системи.

Поняття валюти та її види. Конвертованість валюти.

Валютний ринок і його структура.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [20], [21], [26], [27], [28].

Тема 7. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс

Поняття міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика.

Платіжний баланс, його структура і методологія складання.

Платіжний баланс України, стан, структура, динаміка.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [20], [21], [26], [27], [28].

Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція

Поняття та основні риси міжнародної економічної інтеграції та глобалізації.

Форми міжнародної інтеграції.

Особливості розвитку інтеграційних процесів у Європі. Європейський Союз (ЄС). Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ).

Потенціал та проблеми створення вільних економічних зон.

Україна в світових та регіональних інтеграційних процесах.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [20], [21], [26], [27], [28].

Тема 9. Глобалізація та економічний розвиток

Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.

Фінансова глобалізація.

Глобальні проблеми: причини виникнення та шляхи вирішення.

Міжнародне регулювання глобальних проблем.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [20], [21], [26], [27], [28].

Тема 10. Міжнародний науково-технічний обмін.

Сутність міжнародного науково-технологічного обміну та його форми.

Основні форми і канали передачі технологій.

Види та особливості торгівлі інжиніринговими послугами.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [20], [26], [27], [28].

Змістовий модуль 2. «Форми міжнародного економічного співробітництва в умовах глобалізації та міжнародної економічної інтеграції».

Тема 11. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг.

Сутність та класифікація послуг в міжнародній торгівлі.

Способи здійснення міжнародних операцій у сфері послуг.

Масштаби сучасної міжнародної торгівлі послугами.

Особливості міжнародних транспортних послуг.

Особливості становлення ринку послуг у відкритій економіці України.

Перспективи включення України у світовий ринок послуг.

Світовий ринок послуг, його особливості і структура.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [26], [27], [28].

Тема 12. Міжнародні валютно-фінансові відносини

Міжнародні валютно-фінансові відносини.

Бреттон-Вудська та Кінгстонська валютно-фінансові системи

Роль долара як світової валюти. Еволюція ролі та перспективи золота в міжнародних валютно-фінансових відносинах. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів.

Механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Платіжний баланс як індикатор взаємин національної економіки з зовнішнім світом. Методи регулювання платіжного балансу. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Література: [1], [3], [9], [10], [18], [19], [20], [21], [26], [27], [28], [36].

Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин

Поняття «міжнародні економічні організації» (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ. МЕО як вияв тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО, механізм управління, фінансові кошти. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету. Сучасна система МЕО, їх класифікація.

Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН. Генеральна Асамблея. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОП). Програми ООН. Регіональні комісії ООН з соціальних і економічних питань.

МЕО поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). «Велика вісімка».

Група Світового банку, мета створення, функції, структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство (БАГІ).

Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Фонди МВФ. Програми МВФ в Україні.

Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин. Група десяти («Паризький клуб»). Лондонський клуб.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Головні напрями діяльності ЄБРР в Україні.

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності.

Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці. Азії, Латинській Америці, їх роль у економічному розвитку країн, що розвиваються.

Міждержавні загальноекономічні та політичні організації країн, що розвиваються. Організація американських держав (ОАД). Організація африканської єдності (ОАЄ) та її правонаступник Африканський союз (АС). Організація «Ісламська конференція» (ОІК). Ліга арабських держав (ЛАД).

Міждержавні галузеві організації. Організація держав - експортерів нафти (ОПЕК) та її арабська група (ОАПЕК). Рада з нафти (АСКОПЕ). Асоціація судновласників (ФАСАЗ). Асоціація вантажовідправників. Міждержавні організації у галузі сільського господарства (кофе, какао, банани, цукор та ін.), у галузі промисловості та будівництва (залізо і сталь, боксити, олово, мідь та ін.).

Міжнародні об'єднання підприємців.

Україна і міжнародні економічні організації.

Література: [1], [2], [9], [14], [18], [19], [20], [25], [26], [27], [28], [36].

Тема 14. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків.

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЕВ. Передумови входу України до світового економічного простору. Проблеми

Змістовий модуль 1.											
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Міжнародна економічна система.	33	8	8			17					
Тема 2. Міжнародна торгівля. Світовий ринок товарів і послуг	35	10	8			17					
Тема 3. Міжнародні інвестиції	33	8	8			17					
Тема 4. Міжнародний кредит	35	10	8			17					
Тема 5. Міжнародна міграція робочої сили	33	8	8			17					
Тема 6. Світова валютна система	35	10	8			17					
Тема 7. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс	33	8	8			17					
Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція	35	10	8			17					
Тема 9. Глобалізація та економічний розвиток	33	8	8			17					
Тема 10. Міжнародний науково-технічний обмін	35	10	8			17					
Усього за модуль 1	340	90	80			170					
Змістовий модуль 2											
Тема 11. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	40	10	10			20					
Тема 12. Міжнародні валютно-фінансові відносини	42	12	10			20					
Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин	40	10	10			20					
Тема 14. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	42	12	10			20					
Тема 15. Економічна єдність світу і глобальні проблеми міжнародних економічних відносин	36	10	8			18					
Усього за модуль 2	200	54	48			98					
Усього годин	540	144	128			268					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Міжнародна економічна система.	8
2	Міжнародна торгівля. Світовий ринок товарів і послуг	8
3	Міжнародні інвестиції	8
4	Міжнародний кредит	8
5	Міжнародна міграція робочої сили	8
6	Світова валютна система	8
7	Міжнародні розрахунки і платіжний баланс	8
8	Міжнародна економічна інтеграція	8
9	Глобалізація та економічний розвиток	8
10	Міжнародний науково-технічний обмін	8
11	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	10
12	Міжнародні валютно-фінансові відносини	10
13	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин	10
14	Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	10
15	Економічна єдність світу і глобальні проблеми міжнародних економічних відносин	8
17	Усього	128

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Міжнародна економічна система.	8
2	Міжнародна торгівля. Світовий ринок товарів і послуг	8
3	Міжнародні інвестиції	8
4	Міжнародний кредит	8
5	Міжнародна міграція робочої сили	8
6	Світова валютна система	8
7	Міжнародні розрахунки і платіжний баланс	8
8	Міжнародна економічна інтеграція	8
9	Глобалізація та економічний розвиток	8
10	Міжнародний науково-технічний обмін	8
11	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	8
12	Міжнародні валютно-фінансові відносини	8
13	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин	8
14	Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	8
15	Економічна єдність світу і глобальні проблеми міжнародних економічних відносин	8
17	Усього	128

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

10. Методи навчання

Опитування, тестування, конспектування навчальної літератури, виконання індивідуальних завдань, написання рефератів, статей на студентську конференцію, використання кейсів, розгляд проблемних ситуацій, рішення ситуаційних задач, мозкова атака.

11. Методи контролю

Поточний модульний контроль та іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль № 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Змістовий модуль № 2										
T11	T12	T13	T14			T15	T16			
8	9	8	9			8	8			

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів спеціальності 292 „Міжнародні економічні відносини”, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М. – НТУ «ХП», 2016. – 193 с.

2. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. – Харків : НТУ «ХП», 2016. – 450 с.

3. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів спеціальності 292 „Міжнародні економічні відносини”, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М. – НТУ «ХП», 2016. – 28 с.

4. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів заочної форми навчання, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М., НТУ «ХП», 2016. – 26 с.

5. Термінологічний словник з дисципліни „Міжнародні економічні відносини” для студентів спеціальності „Міжнародні економічні відносини”, укладач Посохов І.М. – Харків, НТУ "ХП", 2016 р. – 27 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / І.В. Амеліна. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с.

2. Андросова Т. В. Міжнародні організації / Т. В. Андросова, В. О. Козуб. – Харків : ХДУХТ, 2006. – 263 с.

3. Бестужева С.В. Міжнародні економічні відносини / С.В.Бестужева – Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2009 р., – 384 с.

4. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник / С. Я. Боринець. – вид 5-те, переробл. і допов. – К. : Знання, 2008. – 582 с.

5. Воронова А. Е. Міжнародні економічні організації : навчальний посібник / Воронова А. Е., Єрохіна Л. В., Рябенко Л. І. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 352 с.

6. Горбач Л.М., Плотніков О.В Міжнародні економічні відносини: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 266с.

7. Гриффин Р., Пастей М. Международный бизнес. 4-е изд. / Пер. с англ. под ред. А. Г. Медведева. – СПб.: Питер, 2006. – 1088 с.

8. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Ланкова, Н.Б. Даниленко. І. – 7-е вид. – К. : Знання, 2008. – 406 с.

9. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів спеціальності 292 „Міжнародні економічні відносини”, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М. – НТУ «ХП», 2016. – 193 с.

10. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Учебник / Под ред. Л.Н. Красавиной. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 576 с.

11. Международные экономические отношения : ответы на экзаменац. вопр. / Н. А. Тарелко, Л. М. Короткевич. – 3-е изд. – Минск : ТетраСистемс, 2012. – 112 с.

12. Международные экономические отношения : учебник. / Под ред. В.Е. Рыбалкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 647 с.

13. Мировая экономика и международные экономические отношения : [в 2 ч.] Ч.1 : учебник / под ред. Чл.-корр. РАН, д-ра экон. наук, проф. Р.И. Хасбулатова. – М. : Гардарики, 2006. – 671 с.
14. Мировая экономика и международные экономические отношения : [в 2 ч.] Ч. 2 : учебник / под ред. Чл.-корр. РАН, д-ра экон. наук, проф. Р.И. Хасбулатова. – М. : Гардарики, 2006. – 718 с.
15. Мировая экономика и международные экономические отношения : учебное пособие / Под ред. Л.Е. Стровского. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 287 с.
16. Мировая экономика и международный бизнес : учебник / кол. авторов ; под общ. ред. д-ра экон. наук, проф. В.В. Полякова и д-ра экон. наук, проф. Р.К. Щенина. – 5-е изд., стер. – М. : КНОРУС, 2008. – 688 с.
17. Мировая экономика. Международные экономические отношения. Глобалистика: учебник / А.А. Суэтин. – М.: Кнорус, 2008. – 320 с.
18. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. – Харків : НТУ «ХП», 2016. – 450 с.
19. Посохов І. М. Теоретичні та практичні аспекти управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов. – Харків.: ПВПП «Слово», 2014. – 499 с.\
20. Посохов І.М. Управління ризиками промислових підприємств: навчальний посібник / І. М. Посохов, В.Г. Дюжев. – Харків: НТУ «ХП», 2015. – 220 с.
21. Посохов І. М. Операційні ризики: управління та основні напрями зниження / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). Харків: УДАЗТ. – 2012. – № 37. – С. 229-233.
22. Посохов І. М. Аналіз змісту поняття ризик і наукові підходи щодо визначення сутності ризику / І. М. Посохов // Вісник НТУ «ХП». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – Харків: НТУ «ХП». – 2012. – № 5. – С. 101-108.
23. Посохов І.М. Аналіз існуючих підходів до класифікації ризиків / І.М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). – Харків: УДАЗТ. – 2012. – № 39. – С. 67-75.
24. Посохов І.М. Дослідження факторів ризиків корпорацій / І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – Харків: Харківський національний економічний університет, 2012. – № 8. – С. 207-211.
25. Посохов І.М. Методичне забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу». – Суми: ТОВ «ДД «Папірус», 2012. – С. 211-213.

26. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів спеціальності 292 „Міжнародні економічні відносини”, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М. – НТУ «ХП», 2016. – 28 с.

27. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів заочної форми навчання, укладач д.е.н., проф. Посохов І.М., НТУ «ХП», 2016. – 26 с.

28. Термінологічний словник з дисципліни „Міжнародні економічні відносини” для студентів спеціальності „Міжнародні економічні відносини”, укладач Посохов І.М. – Харків, НТУ "ХП", 2016 р. – 27 с.

29. Посохов І.М. Класифікація методів управління фінансовими ризиками корпорації / І. М. Посохов // Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції . – Харків, 2012. – С. 146-149.

30. Посохов І.М. Побудова системи та розробка механізму управління внутрішніми ризиками взаємодії корпорації промислових підприємств залізничного транспорту / Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Економіка». – 2015. – Випуск 2 (46). – С. 113-221.

31. Посохов І.М. Дослідження ризиків та розробка напрямів вдосконалення управління ризиками корпорації промислових підприємств залізничного транспорту / І. М. Посохов // Вісник НТУ «ХП». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – 2015. – № 59. – С. 130-134.\

32. Посохов І.М. Заходи щодо розвитку управління внутрішніми ризиками взаємодії корпорації промислових підприємств залізничного транспорту / І. М. Посохов // Promising problems of economics and management: Collection of scientific articles. – Publishing house «BREEZE», Montreal, Canada, 2015. – 500 p. (p. 279-282).

33. Посохов І.М. Дослідження ризиків та розробка заходів зі зниження ризиків промислових підприємств залізничного транспорту / І. М. Посохов, Ю.В. Жадан // Бізнес Інформ. Харківський національний економічний університет. – 2015. – № 11. – С. 176-181.

34. Посохов І.М. Дослідження існуючих наукових підходів до визначення категорій «ризик», «управління» та «управління ризиками» / І. М. Посохов, Ю.В. Жадан // Бізнес Інформ. Харківський національний економічний університет. – 2015. – № 12. – С. 26-32.

35. Посохов І.М. Дослідження існуючих наукових підходів до класифікації ризиків промислових підприємств / І. М. Посохов // Економіка. Фінанси. Право. – Київ: аудиторська фірма «Аналітик» спільно з Академією муніципального управління. – 2016. – № 1. – С. 42-48.

36. Посохов І.М. Дослідження державної політики регулювання ризику в країнах ЄС / І. М. Посохов // Економіка. Фінанси. Право. – Київ: аудиторська фірма «Аналітик» спільно з Академією муніципального управління. – 2016. – № 2. – С. 8-12.

Додаткова

37. Филиппова И. А. Мировая экономика и международные экономические отношения : методические указания по подготовке к семинарским занятиям по дисциплине «Мировая экономика и международные экономические отношения» для студентов очной формы обучения / И. А. Филиппова. – Ульяновск : УлГТУ, 2013. – 131 с.

38. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підручник для студ. екон. спец, вищих навч. закл / А.С. Філіпенко. – К. : Либідь, 2008. – 408 с.

39. Хасбулатов, Р. И. Международные экономические отношения : учебник для бакалавров / Р. И. Хасбулатов. – М. : Издательство Юрайт, 2014. – 910 с.

40. Хмылев В. Л. Современные международные отношения: учебное пособие / В.Л. Хмылев. Томск: Изд-во Томского политехнического университета, 2010. – 210 с.\

41. Чечурина, М.Н. Международная интеграция и международные организации: учеб. пособие / М.Н. Чечурина. – Мурманск: изд-во: МГТУ, 2012. – 269 с.

42. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини : підручник для студ. вищ. навч. закл. / І.М. Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська ; Чернів. торг.-екон. ін-т Київ. над. торг.-екон. ун-ту. – вид 2-ге., переробл. і допов. – Чернівці: Книги-XXI, 2007. – 544 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.delukr.cec.eu.int> — офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.

2. http://www.president.gov.ua/topics/prior_eurochoice — офіційне Інтернет-представництво Президента України / Європейський вибір.

3. <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua> — сайт співпраці України з ЄС.

4. <http://www.ukrstat.gov.ua> — офіційний сайт Державного комітету статистики України.

5. <http://www.imf.org> — офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.

6. <http://www.worldbank.org> — офіційний сайт Світового банку.

7. <http://www.un.org> — офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй.

8. <http://www.wto.org> — офіційний сайт Світової організації торгівлі.

9. <http://www.unctad.org> - ООН ЮНКТАД, Доповіді про світовий розвиток.

10. <http://me.kmu.gov.ua> — Міністерство економіки України.

11. <http://www.liga.net> — українське законодавство та правові інформаційні ресурси.

12. <http://www.nau.kiev.ua> — база нормативних актів України.

13. <http://www.ilo.org> — Міжнародна організація праці.
14. <http://www.wto.org> — Світова організація торгівлі.
15. <http://www.unicc.org/unctad> — Конференція ООН з торгівлі та розвитку.
16. <http://www.iccwbo.org> — Міжнародна торгова палата.
17. <http://www.europa.eu.int> — Європейський Союз.
18. <http://www.summit8.gov> — Зустрічі “вісімки”.
19. <http://www.oecd.org> — Організація економічного співробітництва та розвитку.
20. <http://www.imf.org> — Міжнародний валютний фонд.
21. <http://www.iie.com> — Інститут міжнародної економіки. Вашингтон.